

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM
CENTRUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC**

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

ORIENTARE ȘI CONSILIERE VOCAȚIONALĂ

Filiera tehnologică

Clasele a XI-a și a XII-a, ruta directă de calificare

Clasele a XII-a și a XIII-a, ruta progresivă de calificare

Aprobat prin Ordinul ministrului

Nr. 3488 / 23.03.2006

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară de *Orientare și consiliere vocațională*, disciplină inclusă în trunchiul comun al planurilor-cadru pentru ciclul superior al liceului tehnologic, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5718/ 22.12.2005, răspunde unor nevoi importante ale integrării tinerilor în societatea modernă:

- asigurarea accesului echitabil la oferta educațională;
- buna integrare socio-profesională și pe piața forței de muncă;
- dezvoltarea atitudinilor și competențelor necesare pentru a face față schimbărilor viitoare pe plan personal și profesional.

Statutul aparte al claselor din ciclul superior al liceului, filiera tehnologică provine din faptul că aceste clase includ absolvenți ai ciclului inferior al liceului (clasele a X-a, ruta directă de calificare profesională), dar și ai anului de completare (clasa a XI-a, ruta de calificare profesională prin școala de arte și meserii + anul de completare). De aceea, elaborarea actualului curriculum s-a realizat în baza următoarelor principii:

- respectarea nivelului de cunoaștere, dezvoltare și maturizare personală atins de elevi;
- continuitate între conținuturile prezentului document și cele asimilate în anul de completare (pentru elevii proveniți din ruta progresivă de calificare profesională) sau în clasa a X-a (pentru elevii proveniți din liceul tehnologic);
- corespondențe între competențele dezvoltate prin acest curriculum și cele propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a, filierele teoretică și vocațională;
- nevoia aprofundării cunoștințelor și dezvoltării competențelor care vor contribui ulterior la buna inserție socială și profesională a elevilor.

În acest context, proiectarea curriculară respectă atât logica și cerințele standardului de pregătire profesională, cât și fundamentarea de ordin conceptual și metodologic a cadrului Curriculumului Național. Abordarea presupune corelarea unităților de competență din standardul de pregătire profesională cu conținuturile învățate.

Noutatea demersului constă în delimitarea parcursului de învățare pe baza unui model care îmbină competențe, criterii de performanță și condiții de aplicabilitate, conform modelului de proiectare a unităților de competență. Actualul curriculum contribuie la parcurgerea unității de competențe **“Dezvoltarea carierei profesionale – nivel 3”**.

Unitatea de competențe reprezintă “un set coerent și explicit de competențe” care descriu acele lucruri pe care elevul trebuie să le știe, să le înțeleagă sau pe care să fie capabil să le realizeze la sfârșitul procesului de educație și formare profesională de nivel 3 (conform *Cadrului Național al Calificărilor*).

Unitatea de competențe va fi dezvoltată pe parcursul celor doi ani ai nivelului 3 de calificare în licee tehnologice, respectiv: în clasele a XI-a și a XII-a (ruta directă de calificare profesională prin liceul tehnologic); în clasele a XII-a și a XIII-a (ruta progresivă de calificare profesională prin școala de arte și meserii și anul de completare).

Structura programei școlare este următoarea:

- **competențe individuale:** sunt subcomponente ale unității de competențe, concretizate în rezultate măsurabile. Competențele individuale respectă condițiile de aplicare stabilite prin unitatea de competențe și sunt realizate prin conținuturi tematice specifice.
- **condiții de aplicare și evaluare:** presupun strategii didactice participative, centrate pe elev și pe ce va trebui să știe să facă acesta la finalul fiecărui an școlar. În cadrul unității de competență, instrumentele de evaluare continuă propuse sunt corelate cu criteriile de performanță și probele de evaluare.
- **sugestii metodologice:** se referă la exemple de metode și tehnici propuse pentru realizarea conținuturilor și dezvoltarea competențelor, cât și la utilizarea instrumentelor de evaluare.

Competențele individuale¹ sunt structurate astfel:

Clasa a XI-a (ruta directă de calificare) / a XII-a (ruta progresivă de calificare):

- Competența individuală 1: Își valorifică resursele personale pentru obținerea unui loc de muncă.

Clasa a XII-a (ruta directă de calificare) / a XIII-a (ruta progresivă de calificare):

- Competența individuală 2: Își stabilește o strategie de dezvoltare a carierei profesionale.
- Competența individuală 3: Se instruește continuu pentru dezvoltarea carierei profesionale.

Conținuturile tematice sunt elaborate în concordanță cu condițiile de aplicabilitate din cadrul unității de competență. Cuprind recomandări cu privire la temele propuse pentru dezvoltarea fiecărei competențe. Vor fi selectate și utilizate acele activități care corespund necesităților și specificului clasei de elevi.

Sugestiile metodologice cuprind recomandări generale și flexibile cu privire la metode și tehnici propuse pentru cei doi ani ai nivelului 3 de calificare profesională în cadrul liceului tehnologic.

¹ Competențele individuale 1, 2 și 3 preiau competențele 1,2 și 3 din unitatea de competențe „Dezvoltarea carierei profesionale”, care intră în componența tuturor standardelor de pregătire profesională de nivel 3. Aceste standarde au fost aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3171 / 30.01.2006.

TABEL DE CORELARE A COMPETENȚELOR ȘI CONȚINUTURILOR

I. Clasa a XI-a, ruta directă de calificare / Clasa a XII-a, ruta progresivă de calificare

U.C. ²	Competențe individuale	Conținuturi tematice
Dezvoltarea carierei profesionale	1. Își valorifică resursele personale pentru obținerea unui loc de muncă	<p>Nivel de pregătire: studii, competențe profesionale, abilități sociale, aspirații profesionale</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Relația succes școlar – reușită personală și profesională: criterii de analiză a reușitei personale / profesionale. ▪ Modalități de dezvoltare a: competențelor, abilităților sociale, intereselor; importanța lor în găsirea unui loc de muncă.
		<p>Cerințele locului de muncă: fișa postului, fișa angajatului, reglementări, condiții specifice angajatorului</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinamica pieței muncii: cererea și oferta de muncă. Modul de realizare a selecției și recrutării forței de muncă. ▪ Caracteristici și tendințe ale pieței muncii la nivel local, național, european. Meserii uzate moral și meserii actuale. Munca la negru, economia informală, munca în străinătate, angajarea cu carte de muncă – beneficii și consecințe. ▪ Integrarea europeană și efectele asupra mobilității forței de muncă, cererii și ofertei pe piața muncii. ▪ Dimensiunea de gen în planificarea carierei. Stereotipurile de gen ca bariere în opțiunile de carieră. ▪ Documente formale privind angajarea: contractul de muncă, fișa postului. ▪ Formare și re-conversie profesională în condițiile pierderii locului de muncă.
		<p>Portofoliu personal: rezultate la testări, premii, diplome, certificate, Curriculum Vitae (CV), autoevaluare, produse reprezentative pentru locul de muncă, recomandări</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Chestionare, teste și instrumente electronice folosite pentru autocunoaștere în vederea orientării în carieră - oferta pentru elevi: <ul style="list-style-type: none"> ○ Interoption ○ BTPAC ○ chestionare on line: www.go.ise.ro, www.cognitrom.ro. ▪ CV și documente Europass: standarde europene, condiții de elaborare pentru diferite situații educaționale sau de muncă, necesitate și importanță în context european. ▪ Portofoliul personal după finalizarea primului an al ciclului superior al liceului: completare, detaliere. ▪ Programe educaționale pentru managementul resurselor personale.

² U.C. = unitatea de competențe. Unitatea de competențe „Dezvoltarea carierei profesionale” intră în componența tuturor standardelor de pregătire profesională de nivel 3, aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3171 / 30.01.2006

U.C. ²	Competențe individuale	Conținuturi tematice
Dezvoltarea carierei profesionale	1. Își valorifică resursele personale pentru obținerea unui loc de muncă [continuare]	<p>Interviu: atitudine, postură, prezentare, limbaj verbal și nonverbal, ținută</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Răspunsuri emoționale adecvate și inadecvate. Autocontrolul emoțional versus spontaneitate în susținerea unui interviu. ▪ Limbaj verbal: formule de introducere și încheiere, modalități de răspuns și a de a pune întrebări. Caracteristicile limbajului verbal la interviu: simplu, concret, direct, adaptat interlocutorului. ▪ Limbaj nonverbal: mimică (expresia feței, privire), gesturi (poziția mâinilor, gesticulația, poziția picioarelor), postură (tipuri de posturi: rigid-agresiv, flexibil–pozitiv, încovoiat-pasiv), ținuta (cum să mă îmbrac la interviu) ▪ Limbaj para-verbal: intonație, rapiditatea vorbirii.
		<p>Aprecieră rezultatului: comentariu cu privire la performanța personală, completarea portofoliului personal în funcție de rezultatul obținut</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Modalități și instrumente de (auto)evaluare personală. Importanța (auto)evaluării pentru dezvoltarea personală. ▪ Auto-eficacitate și succes. Programe de dezvoltare a auto-eficacității.

TABEL DE CORELARE A COMPETENȚELOR ȘI CONȚINUTURILOR

II. Clasa a XII-a, ruta directă de calificare/ Clasa a XIII-a, ruta progresivă de calificare

U.C. ³	Competențe individuale	Conținuturi tematice
Dezvoltarea carierei profesionale	<p>2. Își stabilește o strategie de dezvoltare a carierei profesionale</p>	<p>Obiective: calificări, competențe, aptitudini necesare unei calificări, spirit de inițiativă</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Autocunoaștere: programe educaționale de dezvoltare a stimei de sine și a auto-eficienței în pregătirea pentru reușita personală și profesională. ▪ Pregătire educațională: sistemul de învățământ post-obligatoriu: școli postliceale, învățământ universitar de scurtă / lungă durată, educația continuă a adulților. Tipuri de instituții, specificul educației, niveluri, condiții de acces, finalizare, echivalarea diplomelor la nivel european. ▪ Pregătirea profesională: deprinderi, competențe și aptitudini profesionale. ▪ Integrarea și armonizarea priorităților și obiectivelor (educaționale, profesionale, familiale). ▪ Componentele calității vieții. Resurse personale de îmbunătățire a calității vieții. Impactul carierei și profesiei asupra calității vieții. <p>Surse și oportunități de formare: centre de formare profesională, programe de formare continuă la locul de muncă, programe de scurtă durată, cursuri serale, consultanță de specialitate, învățământ la distanță / frecvență redusă, conferințe, studiu individual, învățare continuă, voluntariat</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Învățare permanentă, prioritate a politicilor europene și naționale. Caracteristici, reglementări europene și naționale, avantaje și dezavantaje, necesitate, importanță. ▪ Gândirea critică și autocontrol asupra propriei învățări. ▪ Furnizori de formare: identificare, diferențieri, importanță. ▪ Implicare comunitară și voluntariat: modalități de dezvoltare a propriei cariere. ▪ Planul personal de dezvoltare viitoare a carierei (pe termen mediu și lung).
	<p>3. Se instruieste continuu pentru dezvoltarea carierei profesionale</p>	<p>Informații: căutare on-line pe Internet, articole și emisiuni ale mass-media, articole de specialitate, manuale, consultanță specializată, afișe, discuții, aprecierea propriilor performanțe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Evaluarea și clasificarea resurselor relevante cu privire la învățare, muncă și carieră. Importanță, accesibilitate, utilitate. ▪ Obstacole și dificultăți în colectarea informațiilor despre opțiunile educaționale sau profesionale: strategii de depășire a acestora și modalități concrete de implementare. ▪ Resurse de informare cu privire la învățare, muncă și carieră: <ul style="list-style-type: none"> ○ Profile ocupaționale ○ Clasificarea Ocupațiilor din România ○ Surse de informare privind educația și piața muncii: MEdC, MMSSF, ANOFM, ISE, CNROP, agenții de ocupare/ plasare private, publicații, portaluri europene (PLOTEUS, Fit for Europe), rețele de consiliere (pre-universitare, universitare, din cadrul AMOFM, Infotin), paginile web ale UE, programelor Socrates și Leonardo.

³ U.C. = unitatea de competențe

U.C. ³	Competențe individuale	Conținuturi tematice
Dezvoltarea carierei profesionale	[3. Se instruieste continuu pentru dezvoltarea carierei profesionale]	<p>Evaluarea carierei: autoevaluări ale carierei pe baza profilurilor ocupaționale, a evoluției calificărilor la nivel național și european, consultarea unor persoane specializate (psihologi, consilieri ai carierei profesionale), consultarea unor agenții de recrutare de personal</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Continuarea traseului educațional sau inserția profesională: consecințe, avantaje, limite. ▪ Planul pentru carieră după finalizarea ciclului superior al liceului: actualizare. ▪ Portofoliul instrumentelor și resurselor pentru planificarea și (auto)evaluarea carierei. ▪ Explorarea site-ului www.go.ise.ro

CONDIȚII DE APLICARE DIDACTICĂ ȘI DE EVALUARE

Prin consiliere și orientare elevii sunt sprijiniți în deciziile cu privire la propria carieră. Aceste decizii nu trebuie luate la întâmplare, ci ele trebuie să se bazeze pe o serie de factori analizați în orele specifice de consiliere și orientare, precum: autocunoaștere, management personal, oportunități de educație, competențe necesare integrării pe piața muncii.

Metodele utilizate la clasă presupun implicarea directă a elevilor în sarcini de lucru dinamice, care le oferă ocazia de a-și exprima opinii, de a exersa atitudini și abilități, de a lucra în echipă și de a fi responsabili pentru dezvoltarea propriului plan de carieră.

Orele de *Orientare și consiliere vocațională* se evidențiază prin caracterul lor centrat pe elev și pe construirea unei strategii didactice în funcție de particularitățile de vârstă și gen, cât și de specificul clasei de elevi.

Metodele de predare / învățare și cele de evaluare recomandate sunt adecvate și elevilor cu nevoi educaționale speciale și cu dificultăți de integrare:

- adecvarea cerințelor de lucru la competențele dezvoltate anterior;
- elaborarea materialelor și mijloacelor didactice luând în considerare diferitele stiluri de învățare și tipurile de inteligență;
- stimularea interesului elevilor pentru accesarea resurselor suplimentare.

Specificul metodelor de evaluare este strâns corelat cu competențele care urmează a fi dezvoltate. Sunt utilizate, cu preponderență, probe de evaluare orale și activități practice. Evaluarea (continuuă și sumativă) se realizează în vederea surprinderii progresului în dezvoltarea competențelor, respectându-se condițiile de aplicabilitate.

Prezentăm mai jos, în tabele, recomandări privind corelarea, pe clase, a probelor de evaluare, competențelor și criteriilor de performanță, specificate de unitatea de competențe „Dezvoltarea carierei profesionale”, care intră în toate standardele de pregătire profesională de nivel 3.

Clasa a XI-a, ruta directă de calificare / a XII-a, ruta progresivă de calificare

Competențe	Criterii de performanță	Probe de evaluare
1. Își valorifică resursele personale pentru obținerea unui loc de muncă	a. Autoevaluarea nivelului de pregătire.	Probe orale / scrise prin care candidatul demonstrează că este capabil să se autoevalueze și să identifice cerințele locului de muncă prin raport, prezentare orală, așa cum se precizează în criteriul de performanță a. și b. în condițiile de aplicabilitate date.
	b. Identificarea cerințelor locului de muncă. c. Alcătuirea portofoliului personal pentru ocuparea unui loc de muncă. d. Prezentarea la interviu și aprecierea rezultatului obținut	Probe orale / scrise / practice prin care candidatul demonstrează că este capabil să-și alcătuiască portofoliul și să se prezinte la un interviu prin joc de rol / simulare așa cum se precizează în criteriile de performanță c. și d. în condițiile de aplicabilitate date.

Clasa a XII-a, ruta directă de calificare / a XIII-a, ruta progresivă de calificare

Competențe	Criterii de performanță	Probe de evaluare
2. Își stabilește o strategie de dezvoltare a carierei profesionale	<ul style="list-style-type: none"> a. Identificarea obiectivelor carierei proprii b. Descrierea realistă a obiectivelor în raport cu oportunitățile prezente sau viitoare c. Identificarea oportunităților de formare profesională (formală, non-formală, informală) corespunzătoare obiectivelor stabilite d. Întocmirea unui plan pentru atingerea obiectivelor stabilite pentru cariera profesională 	Probe orale/ scrise prin care elevul demonstrează că este capabil să își stabilească o strategie de dezvoltare a carierei profesionale conform criteriilor de performanță a. b. c. și d. și în condițiile de aplicabilitate date.
3. Se instruieste continuu pentru dezvoltarea carierei profesionale	<ul style="list-style-type: none"> a. Selectarea informațiilor în funcție de opțiunile personale și profesionale vizate b. Evaluarea carierei personale în funcție de acumularea de competență prin învățare de-a lungul întregii vieți. 	Probe orale (prezentări orale) / practice (simulare) prin care elevul demonstrează că poate să-și procure informații din diverse surse și să facă aprecieri asupra propriului proiect de carieră, așa cum se specifică în criteriile de performanță a. și b. și în condițiile de aplicabilitate date.

SUGESTII METODOLOGICE

a. Explicarea corelațiilor între competențe și conținuturi

Pentru dezvoltarea fiecărei competențe individuale au fost selectate cele mai relevante conținuturi prezente în literatura de specialitate și care pot fi adaptate fiecărui domeniu profesional. Temele propuse pot fi predate / învățate utilizând metode adaptate diferitelor stiluri de învățare și cerințelor educaționale speciale.

În cadrul fiecărui an de studiu competențele individuale asigură trecerea graduală de la simplu la complex, de la dezvoltarea unor abilități de bază la integrarea acestora în dezvoltarea planurilor individuale de carieră.

b. Sugestii cu privire la procesul și metodele de predare / învățare

Metodele de predare-învățare respectă principiul centrării învățării pe individ și conduc la dezvoltarea deprinderilor și competențelor integratoare, transferabile, utile individului atât în viața școlară, cât și în cea socio-profesională sau familială.

Strategiile didactice respectă specificul activităților de consiliere, dar și particularitățile grupurilor cu care se lucrează. Sarcinile de lucru pot fi individuale, în diade / triade sau în grupuri mai mari (5-6 elevi), care să solicite participarea activă a fiecărui elev. Accentul se pune pe strategii de lucru interactive:

- Exerciții individuale, în perechi, în grup
- Dezbateră
- Prezentarea personală printr-un pliant; cartea de vizită
- Tehnici art-creative
- Căutarea de informații, resurse suplimentare, accesare Internet
- Propunerea de strategii de evaluare și autoevaluare
- Monitorizarea mass-mediei, a materialelor școlare (manuale, regulamente)
- Joc de rol, scenarii despre experiențe variate de viață, aplicând gândirea critică
- Organizarea de evenimente și participarea la servicii comunitare în diferite domenii
- Realizarea de sondaje
- Aplicare de chestionare de interese
- Analiza exemplilor, analiza legislației, consultarea de documente formale
- Colaje, realizarea unor postere
- Completarea unor fișe de lucru, actualizarea portofoliului cu diplome, documente
- Vizionare și comentare de filme și reportaje
- Elaborare CV (în format european), scrisoare de intenție
- Simularea participării la interviu
- Elaborarea și aplicarea unui proiect de management al resurselor personale

Aceste strategii oferă cadrul de însușire, pe de o parte, a elementelor de conținut, iar pe de altă parte, de a exersa atitudini și abilități punând elevii în situația concretă de a aplica acele conținuturi.

Ora de consiliere este o oră care se derulează după un anumit demers didactic: exerciții de spargere a gheții, exerciții specifice temei, tehnici de autoevaluare și încheiere.

Este recomandată respectarea următoarelor principii esențiale pentru succesul dezvoltării competențelor elevilor:

- Respect pentru diversitatea opiniilor
- Non-judecare și încurajarea permanentă a elevilor
- Stimularea dinamicii de grup și a implicării tuturor elevilor
- Creativitate în abordarea conținuturilor și utilizarea metodelor
- Deschidere pentru nevoile diferite și speciale ale elevilor
- Interes pentru dezvoltarea personală a elevilor
- Valorizarea parteneriatelor cu membrii societății civile

c. Sugestii cu privire la utilizarea instrumentelor de evaluare

Evaluarea activităților derulate în cadrul orelor de orientare și consiliere vocațională **NU** se realizează prin note sau calificative.

Este indicat ca fiecare oră de orientare și consiliere vocațională să se finalizeze cu o scurtă probă de evaluare a:

- materialelor și conținuturilor prezentate,
- implicării elevilor,
- utilitatea activităților propuse pentru dezvoltarea competențelor,
- identificarea nevoilor pentru următoarele activități.

Strategiile de evaluare progresivă și sumativă recomandate a fi utilizate la orele de ICV cuprind:

- auto-evaluarea și interevaluarea,
- chestionare de interese,
- portofoliul cuprinzând toate contribuțiile elevilor,
- grile de observație asupra progresului elevilor.

Aceste strategii sunt utilizate în scopul stabilirii de către elev și consilier a unor etape noi de dezvoltare a competențelor și carierei personale.

Bibliografie

- Anderson, W. **Curs practic de încredere**. București, Editura Curtea Veche, 1999.
- Băban, A. (coord.). **Consiliere educațională**. Cluj Napoca, Imprimeria Ardealul, 2001.
- Băban, A. **Stres și personalitate**. Cluj-Napoca, Presa universitară clujeană, 1998.
- Băban, A.; Petrovai, D.; Lemeni, G. **Consiliere și Orientare**. București, Humanitas Educațional, 2002.
- Bălan, E.; Anghel, E.; Marcinschi, M.; Ciohodaru, E. **Fete, băieți – parteneriat în viața privată și în viața publică**. București, Editura Nemira, 2003.
- Birkenbihl, F. V. **Antrenamentul comunicării sau arta de a ne înțelege**. București, Editura Gemma Pres, 2000.
- Brophy, J. **Enhancing Students' Socialization: Key Elements**. ERIC Digest, 1996, www.ericfacility.net/databases
- Burt, Shelley. **Fii pregătit pentru interviu**. București, Editura Tehnică, 1999.
- Campbell, R. **Educația prin iubire**. București, Editura Curtea Veche, 2001.
- Career Guidance – A Curriculum Guide for the Middle Level**.
<http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/midcareer/index.html>, Saskathewan, 1995.
- Career Preparation in the Yarmouth School System Career Curriculum**.
<http://www.yarmouth.k12.me.us/StratPlan/results.html>, Yarmouth, 1999.
- Cariera: șansă sau planificare?** În: Revista de pedagogie, nr. 1-12, 1997.
- Centrul de consiliere în cariera profesională. Manual**. București, FIMAN, Editura Expert, 1997.
- Consiliere și Orientare. Ghid metodologic**. Jigău, M. (coord.). București, CNC, 2001.
- Consilierea Carierei Adulților**. Jigău, M. (coord.). București, Editura Afir, 2003.
- COR. Clasificarea Ocupațiilor din România**. MMPS-CNS. București, Editura tehnică, 1995.
- Crețu, Carmen. **Curriculum diferențiat și personalizat**. Iași, Editura Polirom, 1998.
- Cunoașterea elevului. O sinteză a metodelor**. Holban, I. (coord.). București, EDP, 1978.
- Curriculum and Instruction**. <http://www.cde.ca.gov/ci>, Sacramento, California.
- Curriculum Național. Planuri cadru de învățământ pentru învățământul preuniversitar**. București, CNC, 1999.
- Curriculum Național. Programe școlare pentru clasele a V-a – a VIII-a. Aria curriculară Om și societate**. București, CNC, 1999.
- Curriculum Național. Programe școlare pentru Învățământul primar**. București, CNC, 1998.
- Dicționar de orientare școlară și profesională**. Tomșa, G. (coord.). București, Editura Afelin, 1996.
- Dicționar de psihologie**. Șchiopu, Ursula (coord.). București, Editura Babel, 1997.
- Drevillon, J. **Orientarea școlară și profesională**. București, EDP, 1973.
- Educația pentru sănătate în școală**. Bucur, G. E.; Popescu, O. (red.). București, Editura „Fiat Lux”, 1999.
- Egan, G. **The Skilled Helper: A Systematic Approach to Effective Helping**. Monterey, CA: Brooks/Cole, 1990.
- Eggert, M. **CV-ul perfect**. București, Editura Național, f.a.
- Eggert, M. **Interviul perfect**. București, Editura Național, 1998.
- Elemente practice de medicină a orientării școlare și profesionale**. Bucur, G. E. (red.). București, Editura medicală, 1986.
- Faber, A.; Mazlish, E. **Comunicarea eficientă cu copiii, acasă și la școală**. București, Editura Curtea Veche, 2002.
- Ghid metodologic pentru orientarea școlară și profesională**. București, EDP, 1989.
- Ghidul carierei mele**. București, Humanitas Educațional, 2003.

- Goleman, D. **Inteligența emoțională**. București, Editura Curtea Veche, 2002.
- Holban, I. **Laboratorul școlar de orientare**. București, EDP, 1973.
- Holban, I. **Orientarea școlară**. Iași, Editura Junimea, 1973.
- Jigău, Mihaela. **Factorii reușitei școlare**. București, Editura Grafoart, 1998.
- Jigău, Mihai. **Consilierea carierei**. București, Editura Sigma, 2001.
- Jigău, Mihai. **Copiii supradotați**. București, Editura Societatea Știință și Tehnică, 1994.
- Jurcău, N. **Aptitudini profesionale**. Cluj, Editura Dacia, 1983.
- Lăscuș, V. **Cercetări asupra opțiunii profesionale**. București, EDP, 1977.
- Lăscuș, V. **Părinții și profesiunea copiilor**. București, EDP, 1981.
- Legea Învățământului nr. 84 din 24 iulie 1995**. București: S.C. Tribuna Învățământului, 1995.
- Manual pentru viața de familie**. București, Editura Genesis, Fundația Tineri pentru Tineri.
- Manualul de Educație pentru Sănătate**. București, Fundația pentru o Societate Deschisă, 1994.
- Miclea, M. **Psihologie cognitivă – Metode teoretico experimentale**. Iași, Editura Polirom, 1999.
- Orientarea școlară și profesională a tinerilor rezidenți în zone defavorizate socio-economic și cultural**. București, ISE-CNROP, 2001. <http://ospzd.ise.ro>
- Ozunu, D.; POP, E. **Educație și profesii**. București, Editura Politică, 1979.
- Pavelcu, V. **Cunoașterea de sine și auto-cunoașterea personalității**. București, EDP, 1982.
- Personal and Social Education. Qualifications**. Curriculum and Assessment Authority for Wales, 2000. http://www.accac.org.uk/pse_framework/PSE.html
- Personal life management: Curriculum Guideline**. Ontario Ministry of Education, 1985. www.edu.gov.on.ca/eng/document/curricul/ecu85107.pdf
- Peteanu, M. **Examinarea medicală în scop de selecție și orientare școlară și profesională**. București, EDP, 1971.
- Pitariu, H. **Psihologia selecției și formării profesionale**. Cluj, Editura Dacia, 1983.
- Psihoteste**. București, SC Știință și tehnică, 1994.
- Radu, Gh. **Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap**. București, EDP., 1999.
- Robbins, A. **Descoperă forța din tine**. București, Editura Curtea Veche, 2002.
- Salade D. **Om și profesii**. Cluj-Napoca, Editura Dokia, 1998.
- Selecția și orientarea profesională**. Mărgineanu, N. (coord.). București, EDP, 1972.
- Shapiro, D. **Conflictul și comunicarea, Un ghid prin labirintul artei de a face față conflictelor**. București, Editura Arc, 1998.
- Siewert, M. **Totul despre interviu în 100 de întrebări și răspunsuri**. București, Editura Tehnică, 1999.
- Stanton, N. **Comunicarea**. București, SC Știință și Tehnică, 1995.
- Super, D. E. **Dezvoltarea carierei**. În: Psihologia procesului educațional. (Joel R. Davitz și Samuel Ball). București, EDP, 1978.
- Szamoskozi, Ș. **Evaluarea potențialului intelectual la elevi**. Cluj-Napoca, Editura Universității Cluj, 1997.
- Șchipu, U. **Psihologia vârstelor - ciclurile vieții**. București, EDP, 1995.
- Șuteu, T. **Orientarea școlară și profesională**. Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, 1985.
- Tehnologiile informatice și de comunicare în consilierea carierei**. Jigău, M. (coord.). București, Editura Afir, 2003.
- The New National Curriculum**. Ministry of National Education, Bucharest, NCC, 2000.
- Tieger, Paul D.; Barron-Tieger, Barbara. **Descoperirea propriei personalități**. București, Editura Teora, 1998.

- Tobias, J. M.; Tobias, E. S.; Friendlander, S. B. **Inteligența emoțională în educația copiilor**. București, Editura Curtea Veche, 2002.
- Tomșa, G. **Consilierea și orientarea în școală**. București, Casa de editură și presă Viața Românească, 1999.
- Ungureanu, D. **Copii cu dificultăți de învățare**. București, EDP, 1999.
- Verza, E.; Păun, E. **Educația integrată a copiilor cu handicap**. București, 1998.
- Watts, A. G.; Law, B.; K., John B.; Kidd, J.; Hawthorn, R. **Rethinking careers education and guidance. Theory, policy and practice**. London & N. Y., Routledge, Taylor & Francis Group, 1996.
- Weissberg P. R.; Resnik, H.; Payton J.; O'Brien, Mary. Utne. **Evaluating Social and Emotional Learning Programs**. În: Educational Leadership, March 2003.
- Welsh, A. Janet; Bierman, Karen L. **Social Competence**. Gale Encyclopedia of Childhood and Adolescence, Gale Research, 1998.
- Zăpârțan, Mărioara. **Eficiența cunoașterii factorilor de personalitate în orientarea școlară și profesională**. Cluj, Editura Dacia, 1990.

Resurse

Institutul de Științe ale Educației (ISE)

Laboratorul Orientare Școlară și Profesională

Știrbei Vodă 37, sector 2, București

Telefon: (021) 3158930; (021) 3142782 / 143 / 120; Fax: (021) 3121447

www.ise.ro

- *Coordonator metodologic al Centrelor de Asistență Psihopedagogică din România*
- *Formarea cadrelor didactice în domeniul Consilierii carierei (curs acreditat MECT și CNFP)*

Centrul Național de Resurse pentru Orientare Profesională (CNROP-Euroguidance)

Știrbei Vodă 37, sector 2, București

Tel: (021) 3158930; (021) 3142782 / 143 / 120; Fax: (021) 3121447

www.cnrop.ise.ro www.ploteus.net

- *Furnizarea de informații relevante și facilitarea accesului publicului interesat la date despre posibilitățile de educație și formare profesională la nivel național și internațional*
- *Promovarea și susținerea mobilității profesionale transnaționale și dimensiunii europene a educației și formării profesionale*

Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Universitatea Babeș – Bolyai Cluj-Napoca

Republicii 37 Cluj-Napoca

Telefon: (0264) 190967

www.psychology.ro; www.psihologieonline.ro

- *Cursul Postuniversitar de Consiliere și Orientare pentru profesori*

EXPERT - Centrul de Consultanță Psihologică și Orientare Profesională

Universitatea Babeș – Bolyai Cluj-Napoca

Str. Păstorului 11, Str. Republicii 8, Cluj-Napoca

Telefon: (0264) 120595

www.psychology.ro

- *Module de formare pentru profesori în Consiliere și Orientare*
- *Module de formare pentru practicieni și studenți*

Centrul Municipal de Asistență Psihopedagogică București

Lunca Bradului nr. 2 sector 3

Telefon: (021) 314 46 60

www.cmap.home.ro

- *Consiliere pentru elevi, părinți, consultanță și cursuri de formare pentru cadrele didactice, programe de promovare a comportamentelor sănătoase, programe de prevenire a comportamentelor cu risc*
- *Împreună cu Casa Corpului Didactic București oferă curs acreditat (MECT și CNFP) pentru cadrele didactice*

Centrele de Asistență Psihopedagogică (CAPP)

www.capp.ise.ro

- *Consiliere pentru elevi, părinți, consultanță și cursuri de formare pentru cadrele didactice, programe de prevenire a violenței în școli, școala părinților (existente în fiecare județ)*

Centrul Educația 2000+

Căderea Bastiliei nr. 33, sector 1, București

Telefon: (021) 212 07 81

www.cedu.ro

- *Formare pentru cadre didactice și adolescenți*
- *Programe educaționale de consilierea carierei*

Centrul Parteneriat pentru Egalitate

Căderea Bastiliei nr. 33, sector 1, București

Telefon: (021) 212 07 81

www.gender.ro

- *Formare pentru cadre didactice și adolescenți*
- *Programe educaționale pentru promovarea echității de gen*

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Strada Sfântul Dumitru , nr. 3 , sector 3, București

Telefon: (021) 3139140

www.anofm.ro

- *Informații despre piața muncii, organizarea târgurilor de locuri de muncă*
- *Link-uri către Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă*

Centrul de Informare al Comisiei Europene

Calea Victoriei 88, București

Telefon: (021) 315.3470

www.infoeuropa.ro

- *Resurse cu privire la finanțări, programe în domeniul educației*

Organizația Internațională a Muncii (ILO)

Biroul Corespondentului Național în România

Strada Ministerului 1-3, sc. D, et. 5, cam. 574, București

Telefon: (021) 3132965; Fax: (021) 3125272

www.ilo.org

- *Promovarea drepturilor fundamentale de muncă, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață prin sporirea șanselor de ocupare a forței de muncă și de creare de locuri de muncă*
- *Programe privind eliminarea muncii copiilor*

Grupul de lucru pentru curriculum – aria curriculară Consiliere și orientare

Coordonator:

Dr. Mihai JIGĂU - expert, Consiliul Național pentru Curriculum; Institutul de Științe ale Educației, București

Autori:

Speranța Lavinia ȚIBU - cercetător, Institutul de Științe ale Educației, București
Domnica PETROVAI - psiholog drd., Centrul EXPERT; Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Marcela Claudia CĂLINECI - prof. psihopedagog, Centrul Municipal de Asistență Psihopedagogică, București
Elena CIOHODARU - prof. psiholog - Centrul Municipal de Asistență Psihopedagogică, București
Ioana ȘANDRU - prof. psihopedagog - Colegiul Național Mihai Viteazul, București

Consiliul Național pentru Curriculum <http://cnc.ise.ro>

Str. Știrbei Vodă nr. 37

București

Telefon&fax: 021-310 32 04

E-mail: cnc@ise.ro

Institutul de Științe ale Educației www.ise.ro

Str. Știrbei Vodă nr. 37

București

Telefon: 021-313 64 91

Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic www.tvet.ro

Str. Spiru Haret 10-12

București

Telefon: 021-311 11 62